

19.11.2025
137

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Hakan Şeref OLGUN
Afyonkarahisar Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 24-11-2025	Esas No: 2/3383

1739383

19 Kasım 2025

19 Kasım 2025

1739383

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de mahalli idareler, demokrasinin ve yerinden yönetim ilkesinin en önemli unsurlarıdır. İl, ilçe ve belde belediye başkanları, yerelde halkın iradesini temsil etmekte, kamu hizmetlerini doğrudan yürütmekte ve vatandaşla devlet arasındaki en yakın bağlardan birini oluşturmaktadır.

Halihazırda il ve ilçe belediye başkanlarına hususi damgalı pasaport (yeşil pasaport) hakkı tanınmışken, aynı görevleri yerine getiren belde belediye başkanlarının bu haktan mahrum bırakılması hem eşitlik ilkesine aykırı hem de yerel yönetimlerde temsilin adaletli biçimde desteklenmemesine yol açmaktadır.

Belde belediye başkanları da aynı şekilde seçilmiş kamu görevlileridir. Vatandaşın oylarıyla göreve gelmekte, yerelde hizmeti planlamakta ve yürütmektedirler. İl ve ilçe belediye başkanlarına tanınan bir hakkın belde belediye başkanlarından esirgenmesi, seçilmişler arasında haksız bir ayrıma sebep olmaktadır.

Yerel yönetimler artık yalnızca kendi sınırlarında değil, uluslararası ölçekte de aktiftir. Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi, Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR), kardeş şehir protokolleri ve Avrupa Birliği yerel işbirliği projeleri gibi çok sayıda platformda Türk belediyeleri aktif rol almaktadır. İl ve ilçe belediyelerinin yanı sıra belde belediyelerinin de bu uluslararası işbirliklerinde daha etkin olması, vize engelleri nedeniyle çoğu zaman mümkün olamamaktadır. Yeşil pasaport hakkı, bu engelleri büyük ölçüde ortadan kaldıracak ve yerel yönetimlerin dış ilişkilerde daha aktif rol oynamasını sağlayacaktır.

Anayasamızın 10’uncu maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi, devlet organlarının bütün işlemlerinde gözetilmesi gereken temel bir ilkedir. Aynı işi yapan ve aynı şekilde seçilmiş olan yerel yöneticiler arasında bir ayrım yapılması, eşitlik ilkesine aykırıdır. Bu düzenleme ile, Anayasa’nın öngördüğü eşitlik ve adalet ilkeleri gözetilmiş olacaktır.

Sonuç olarak; bu kanun teklifi ile belde belediye başkanları, görevleri süresince yeşil pasaport hakkından yararlanabilecektir. Bu düzenleme, yerel yöneticilerin uluslararası alanda daha etkin olmasına katkı sağlayacak, temsil ve eşitlik ilkesini pekiştirecek ve vatandaş nezdinde adalet duygusunu güçlendirecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1-Hususi damgalı pasaport hakkı halihazırda il ve ilçe belediye başkanlarına tanınmıştır. Ancak aynı şekilde seçilmiş olup, aynı nitelikte kamu hizmetini yerine getiren belde belediye başkanları bu haktan yararlanamamaktadır. Bu durum, seçilmişler arasında haksız bir ayrıma yol açmaktadır. Düzenleme ile, belde belediye başkanlarına da görevleri süresince yeşil pasaport hakkı tanınarak eşitlik ilkesi sağlanmakta ve yerel yönetimlerin uluslararası platformlarda daha etkin temsilinin önü açılmaktadır.

MADDE 2- Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi düzenlenmektedir.

MADDE 3- Kanunun Cumhurbaşkanı tarafından yürütüleceği düzenlenmiştir.

15/7/1950 TARİHLİ VE 5682 SAYILI PASAPORT KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun 14'üncü maddesinin (A) bendine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ Belde belediye başkanlarına, görev süreleri boyunca ve görevde bulundukları süreyle sınırlı olmak kaydıyla hususi damgalı pasaport verilebilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.